

АГЕНТИИ ОМОРИ НАЗДИ ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Бо Фармоиши Директори Агентии оморӣ назди
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 24.07. с.2013
№31 тасдиқ карда шудааст

ДАСТУРАМАЛ

Доир ба тартиб додани ҳисоботи оморӣ дар бораи захираи сӯзишворӣ
(шакли №4 – таъминот захира (моҳона))

Нишондоди умумӣ

1. ҳамаи корхонаю ташкилотҳо, иттиҳодияҳои истеҳсоли новобаста аз шакли моликият, хар мох рузи 1- уми баъди давраи ҳисоботи ҳисоботи омориро аз рӯи шакли №4 – таъминот захира (моҳона) тартиб медиҳанд:

ҳамаи корхона, ташкилот ва дигар хоҷагиҳои давлатӣ, ки истеъмолкунандаи маҳсулотҳои сӯзишворӣ ва маҳсулоти нафтӣ мебошанд;

ҳамаи ташкилотҳое, ки сӯзишворӣ (аз он ҷумла маҳсулоти нафтӣ, гази моеъ ва табиӣ) истифода мекунад ва ба аҳоли, аз он ҷумла ба коргарону хизматчиёни корхона ва ташкилот мефурӯшанд;

корхонаҳои иҷоравӣ (ташкилотҳои иҷоракор, ки умуман анволи давлатии корхонаро ба иҷора гирифтаанд), ки истеъмолкунандагони сӯзишворӣ мебошанд;

кооперативҳо (бо шумораи умумии кормандони аз 50 нафар зиёд).

2. Тартиби пешниҳоди ҳисобот аз рӯи шакли №4-таъминот захира (моҳона) чунин аст:

2.1 дар санаи 1 баъди давраи ҳисобот пешниҳод мекунад:

- ба мақомоти оморӣ маҳалли ҷой гирифтаашон;

- ба ташкилоти болоии худ;

корхона ва ташкилотҳои зерин:

корхонаҳое (ташкилотҳое), ки дар тарози мустақил қарор доранд, ба ҳайати иттиҳодияи истеҳсоли дохил намешаванд;

корхонаҳое (ташкилотҳое), ки дар тарози мустақил қарор доранд, воҳидҳои истеҳсоли (филиалҳо), ки дар тарози мустақил қарор надоранду ба ҳайати иттиҳодияи истеҳсоли дохил мешаванд, фаъолиятшон, дар ҳудуди якҷанд вилоятҳои ҷумҳурӣ амалӣ мешавад;

хоҷагиҳои деҳқонӣ, корхонаҳои байниҳогагӣ ва ташкилотҳои соҳаи кишоварзӣ;

иттиҳодияи истеҳсоли, ки фаъолияташро дар ҳудуди якҷанд вилоят анҳом медиҳад аз рӯи корхонаи асосӣ ҳисобот пешниҳод менамояд.

Корхонаҳое (ташкилотҳое), ки дар тарози мустақил қарор доранд, воҳидҳои истеҳсоли (филиалҳо)-е, ки дар тарози мустақил қарор надоранду ба ҳайати иттиҳодияи истеҳсоли дохил мешаванду фаъолиятшон дар ҳудуди як вилояти ҷумҳурӣ сурат мегирад, танҳо ба нишонии ташкилоти болоии худ ҳисобот пешниҳод мекунад.

3. ҳисоботи шакли №4-и «таъминот» захира (моҳона) -ро дар асоси ҳуҷҷатҳои аввалия тартиб медиҳанд: борхатҳои молиқона, ордери баҳисобгирӣ, актҳо дар бораи қабули сӯзишворӣ, дархост, борхат барои ба берун хориҷ намудани сӯзишворӣ, корти анборхона оид ба ҳисобгирии сӯзишворӣ, феҳристи баҳисобгирии сӯзишворӣ ва ғайраҳо, ки муҳосиб тафтиш ва санҷидааст.

4. ҳамаи сӯзишворие, ки амалан дохил шудааст (аз ҷумла аз захираи эҳтиётии давлат озодшуда) ва аз тарафи корхонаҳо (ташкилотҳо) – истеъмолкунандаҳо дар давраи ҳисобот барои эҳтиёҷоти истеҳсоли, истифодабарӣ, сохтмон, кишоварзӣ, коммуналӣ, фарҳангию маишӣ, нақлиёт ва дигар эҳтиёҷоти корхона ё ташкилотҳо (аз ҷумла, эҳтиёҷоти ҳамаи корхонаҳои ёрирасон ва ташкилотҳое, ки дар баланси корхонаи ҳисоботдиҳанда қарор доранд) хароҷот шудааст, ё ба

коргарону хизматчиён, ба аҳоли фурухташуда, инчунин сӯзишворие, ки дар бақияҳои корхонаҳо, колхозу дар охири давраи ҳисобот ба ҳисоб гирифта шудаанд, дар ҳисоботи шакли № 4 - таъминот бояд ба ҳисоб гирифта шаванд. Ҳамчунин бақияи сӯзишвориҳои деғҳо, анборҳои сеҳҳо, дастгоҳҳо ва таҷҳизоти истеҳсоли, сархинҳо, таҳхонаҳо, ҷойҳои доимӣ ва дигар ҷойҳои нигоҳ дошташуда, ки барои эҳтиёҷоти истеҳсоли, сохтмон кишоварзӣ ва дигар эҳтиёҷот, ба санади масраф расонда шудаанд аммо дар амал ҳанӯз то охири давраи ҳисобот дар анборҳо хобиданд, ба ҳисобот дохил кардан зарур аст. Ҳамчунин бақияи сӯзишворие, ки дар паровозҳо, депоҳо, борҷомаю бакҳои автомобилҳо мавҷуданд ба ҳисобот дохил карда мешаванд.

корхонаҳои истеъмолкунандаи сӯзишворӣ, ки дар айни замон истеҳсолкунандаи он мебошанд (конҳои ангишт, заводҳои коргарду истихроҷи нафт, корхонаҳои саноати нафту газ), дар ҳисоботи худ дар ҳамаи сутунҳои истеъмоли хараҷати сӯзишворӣ танҳо сӯзишвории истеҳсоли (истихроҷи) худиро, ки барои технологияи худ корхона таъин карда шудаанд (аз он ҷумла масрафи сӯзишворӣ ба сифати ашёи хом барои аз нав коркарди дигар намуди сӯзишворӣ на барои маҳсулоти сӯзишворӣ) ва эҳтиёҷоти энергетикӣ бо назардошти корхона ва ташкилотҳои ёвар, ки дар тарози онҳо мебошанд, сӯзишвории истеҳсоли худӣ, ки барои фуруши минбаъда ба истеъмолкунандагон ҳамчун маҳсулоти молӣ пешбинӣ шудааст, дар ҳисобот нишон дода намешавад.

ташкилотҳои савдо аз миқдори умумии сӯзишвории аз корхонаҳои истихроҷкунандаи сӯзишворӣ ё корхонаҳои истеҳсолкунандаи сӯзишворӣ дар ҳисоботи шакли №4 таъминот, танҳо ҳамаи қисмеро нишон медиҳанд, ки барои эҳтиёҷоти худ онҳо таъин шудааст. Сӯзишвории гирифтаи ин корхонаҳо ё ташкилотҳо барои таъминоти минбаъдаи истеъмолкунандагон дар ҳисобот ба ҳисобот гирифта намешавад.

ташкилотҳои таъминкунандаю фурушандаи ангишт, ки аз анборҳои худ, захираҳои сӯзишворӣ бевосита ба аҳоли, коргарон, хизматчиёни дигар ташкилотҳо (берун аз ташкилотҳои, ки ба онҳо вазифаи фуруши сӯзишворӣ гузошта шудааст) аз рӯи иҷозатномаи мақомоти иҷроия сӯзишворӣ хориҷ кардаанду зеро идораи ҳукумат қарор доранд, ба ҳисоботи шакли №4 таъминоти ин маълумотҳо дохил карда намешаванд, вале ҳатман ба ҳукумат ба шеъбае, ки оид ба хориҷ намудани сӯзишворӣ ба категорияҳои нишондодашудаи кормандону аҳоли тақсими сӯзишвориро пеш мебаранд, маълумотнома пешниҳод мекунанд.

5. Бо мақсади гирифтани маълумоти пурра ва мӯътамад дар бораи бақия ва масрафи сӯзишворӣ дар давраи нишондодашуда роҳбарон, сармуҳосибон ва сардорони шеъбаҳои таъминоти корхонаю ташкилотҳо ӯҳдадоранд, қабул, нигоҳдорӣ ва хориҷ намудани ҳамагуна намуди сӯзишвориро таъмин намоянд, инчунин бо диққат пеш бурдани ба ҳисобгириро дар анборхонаҳо, дар сеҳҳо, дар майдончаҳои бинокорӣ ва дар дигар ҷойҳои нигоҳдорӣ ва муҳофизатро низ таъмин намоянд. Ҳамаи сӯзишвории (аз ҷумла ба ҷое навиштанишуда, яъне барои хориҷ намудан ҳуҷҷатнашуда) ба корхона то соати 0 рӯзи якуми ояндаи давраи ҳисобот воридшуда, бояд пурра ба қайд гирифта шаванд ва дар ҳисоботи шакли №4 таъминот нишон дода шаванд.

Ҳамаи ҳуҷҷатҳо оид ба қайдгирӣ ва масрафи сӯзишворӣ дар давраи ҳисобот бояд сари вақт кор карда шаванд ва дар ҳуҷҷатҳои сабти анборхонаҳо ва муҳосибон ба ҳисоб гирифта шаванд, то ки дар охири давраи ҳисобот ягон намуди сӯзишворӣ аз ҳисоби анборҳо берун намонад ва сӯзишворие, ки амалан анборхона хориҷ намудааст, бояд сари вақт аз ҳисоби мавҷудаи анборхона ба акти масраф расонда шаванд.

Муҳосибаи корхона (ташкилот) ӯҳдадор аст, сабту ба қайдгирӣ ва ба ҳисобгирии сари вақт, пурра ва дурустии қортҳои анборхонаҳои сӯзишвориро мунтазам тафтиш кунад. Ғалат ва хатогиҳои ошкоршуда бояд зудтар ислоҳ карда шаванд.

Тафтишу санҷиши маълумотҳои ба ҳисобгирии анборҳо ва муҳосибахоро муҳосиба на танҳо аз рӯи ҳуҷҷатҳои ба қайдгирӣ ва хароҷот, балки бо роҳи муқоисаи интихобии маълумотҳои ба ҳисобгирӣ аз намудҳои ҷудоғонаи сӯзишворӣ бо бақияи амалӣ дар шакли асл (нопура) бояд тафтиш кунад.

II Нишондод оиди пур кардани шакли №4 таъминот

хангоми пур кардани шакли №4 - таъминот дар қисмати суроға номи пурра ва суроғаи қабулунандаи ҳисобот бояд нишон дода шавад; номи пурраи иттиҳодия, корхона (ташкilot), хоҷагии ҳисоботдиҳанда; корхона ва ташкilotи тобеи (вазорат, ассосиатсия, кооператив, дигар иттиҳодияҳои хоҷагидор, ҳукумат, ба система дохил мешаванд, ки ташкilotи мазкур) (корхона) дохил шудааст. Дар ин маврид корхонае, ки тобеияти дучониба дорад (вазорат, инчунин ҳукумат) номи вазорат нишон дода мешавад, на номи ҳукумат; дар сатри «Суроға» маҳалли ҷойгирифтаи корхона (ташкilot), номи вилоят, ноҳия, шаҳр, суроғаи пушта нишон дода мешавад.

Воҳидҳои истехсолӣ, ки дар тарози иттиҳодияи истехсолӣ ё дар дигар ташкilot қарор доранд ба ҳайати иттиҳодияи истехсолӣ, ба дигар ташкilot дохил мешаванд, ба шумораи корхона дохил карда намешаванд.

Дар охири ҳисобот ному насаб ва рақами телефони тартибдиҳандаи ҳисоботро ҳатман нишон додан зарур аст.

хангоми пур кардани рамзҳо, ки дар қисмати рости ғушаи болоии варақа ҷойгиранд, дар пур кардани сутуни 4 «Рамзи соҳа аз рӯи таснифоти умумии фаъолияти иқтисоди «ТУНФИ»» диққат додан зарур аст. Дар ин сутун корхонаҳо, (ташкilotҳо) тобеияти худро нисбат ба соҳаҳои иқтисодӣ мувофиқи «классификатори (таснифоти) умумии фаъолияти иқтисоди» нишон медиҳанд.

Ҳамин таври дигар разҳои таснифотнизи пур карда шавад.

Пур кардани фасли 1 «Бақия ва масрафи сӯзишворӣ»

Дар сутуни А-и шакли №4 «таъминот» рақами сатрҳо гузошта шудаанд.

Дар сутуни Б ҳамаи намудҳои сӯзишворӣ, ки дар корхонаҳо (ташкilotҳо) истифода шуданд, оварда мешаванд.

б. Дар сатрҳои 01 «Бензинҳои автомобилӣ», 02 «сӯзишвории дизелӣ» бо тонна оварда мешаванд.

Дар сатри 03 «керосинҳо», умуман ҳамаи намудҳои керосин-тракторӣ, решноидиҳанда ва ҳавопаймо бо тонна нишон дода мешаванд.

Агар дар корхонаҳо ё дар ташкilotҳои ҷудоғона баҳисобгирии бензинҳои ҳавопаймо ва автомобилӣ, сӯзишвории дизелӣ, керосини муҳаррик бо литр иҷро карда шавад, дар он сурат хангоми аз нав ба ҳисобгирӣ аз ҳаҷм ба воҳиди вазн гузаштан зарур аст, ки таносуби пурраи амалии онҳо, бо ченкунии нафти денсиметрӣ дар давраи гузаронидани баҳисобгирӣ истифода карда шавад. Барои ин миқдори литрҳоро бо таносуби амалӣ зарб задан зарур аст ва натиҷа бо 1000. Дар мавриди мавҷуд набудани денсиметри нафти бозҳисобро аз воҳиди ҳаҷм бо воҳиди вазн анҳом додан зарур аст, аз зичии миёна санҷидашуда истифода бурда шавад, ки дар давраи ҳисобот ҳисобу китоб карда шудааст. Барои ҳисобу китоб зичие истифода карда мешавад, ки дар ҳар қадом гурӯҳи дахлдори маҳсулоти нафтии дар борхати молу нақлиёти ба корхона воридшуда нишон дода шудаанд.

зичии миёнаи санҷидашуда ба тартиби зайл муайян карда мешавад:

Масалан, дар давраи ҳисобот ба корхона се гурӯҳ бензини автомобилӣ оварда шуд: гурӯҳи якум-2000 тонна бо зичии дар борхати молиҷа нақлиёти нишон додашуда, ба 0,72 баробар аст; гурӯҳи дуввум-5000 тонна -0,74; гурӯҳи сеюм- 8000 тонна бо зичии -0,735 ҳамин тавр, ба корхона дар давраи ҳисобот 15000 тонна бензин ворид шуд. Мувофиқи зичии нишондодашуда, миқдори бензини автомобилӣ ба корхона ворид шударо бо воҳидҳои ҳаҷмӣ муайян менамоем:

$$\frac{2000 \times 1000}{0,72} + \frac{5000 \times 1000}{0,74} + \frac{8000 \times 1000}{0,735} = 20419 \times 1000 \text{ (л)}$$

зичии миёнаи санҷидашуда ҳар се гурӯҳ бошад $\frac{15000 \times 1000}{20419 \times 1000} = 0,734$ ташкilot медиҳад.

Минбаъд бозҳисоб барои аз воҳидҳои ҳаҷм ба воҳиди вазн гузаштан мисли дар боло нишон додашуда оварда мешавад.

Дар сатри 04 «гази табиини сӯзишворӣ» тамоми гази табиини, аз ҷумла гази сарироҳӣ, ки ба корхона дохил мешавад, ба ҳисоб гирифта мешавад.

Дар сатри 05 «гази моеъ» корхонаҳои истеъмолкунанда ҳамон ҷузъҳои гази моеъро, ки ба сифати сӯзишворӣ ё ҳамчун ашёи хом дар истеҳсолоти маҳсулоти кимёвӣ истифода мекунад, ба ҳисоб мегиранд.

Дар сатри 06 «Мазути сӯзишворӣ» мазуте, ки аз нафт ҳосил шудааст, (мазути камсулфат, миёнасулфат ва баландусулфат) ба ҳисоб гирифта мешавад, ки корхонаи истеъмолкунанда ҳамчун сӯзишвории деғҳо, ҳамчунин барои мақсадҳои технологӣ гирифта шудаанд, ва на барои эҳтиёҷоти сӯзишворӣ истифода мекунад.

Дар сатри 09 «ҳезуми сӯзишворӣ» ҳезуми сӯзишворӣ нишон дода мешавад. Дар сатри ишорашуда тахтаҳои коромади ҷӯбин ва ҷӯбҳои камарзиши навъҳои коромад, инчунин ҷӯбҳои бесифати коромад, ки аз рӯи акти масраф ҳамчун ҳезум оварда шуданд, ба ҳисоб гирифта мешаванд.

Ба эътибор гирифтани зарураст, ки ҳезум бояд танҳо бо метри мукааби зич нишон дода шавад. Агар дар корхонаҳо баҳисобгирии ҳезум бо метри мукааби анборхонаҳо амалӣ шуда бошад, дар он сурат зарур аст, ки бо роҳи зарб задани миқдори метри мукааби анбор бо 0,7 коэффисиент бо зичии метрии мукааби чеби анборхона аз нав ҳисоб карда шавад.

7. Намудҳои сӯзишворие, ки дар сутуни Б-и шакли №4 таъминот ба ҳисоб гирифта нашудаанду

корхона барои сӯзишворӣ гирифта истифода кардааст, ҳамчун сӯзишвории шартӣ ба ҳисоб гирифта мешаванд ва дар сатри 10 «Дигар намуди сӯзишворӣ» навишта мешавад.